

МЕНЬ Анатолій Володимирович (23. 07. 1927, Харків — 23. 08. 2011, там само) — радіофізик, радіоастроном. Доктор технічних наук (1965), професор (1971), член-кореспондент НАНУ (1988). Заслужений діяч науки і техніки України (1997). Держ. премії СРСР (1977), України у галузі н. і т. (1997), премія ім. С. Брауде НАНУ (2008). Закін. Харків. електротех. інститут (1949). Працював 1949–55 у Харків. фіз.-тех. інституті АН УРСР; 1955–86 — в Інституті радіофізики та електроніки АН УРСР; 1963–66 — зав. лаб. антен і радіоастроном. апаратури, 1966–86 — завідувач відділу радіоастроном. антен і радіоапаратури; 1986–2000 — зав., 2000–11 — старший науковий співробітник відділу декаметр. радіотелескопів і інтерферометрів Радіоастроном. інституту НАНУ (обидва — Харків). М. — один із піонерів наук. напряму в дослідж. поширення надвисокочастот. сигналів у тропосфері Землі. Він перший у світ. практиці теоретично й експериментально ґрунтовно дослідив вплив поверхні поділу на флуктуації характеристик радіохвиль. У галузі антен. систем він вперше в світі запропонував і створив фазовану антенну ґратку з адаптацією до завад шляхом керування напрямками нулів її діаграми спрямованості. Від 1958 його наук.

діяльність була зосереджена на розробці високоефектив. керованих широкосмуг. декаметр. радіотелескопів та дослідженні декаметр. випромінювання косміч. джерел. Один з фундаторів декаметр. радіоастрономії в Україні. Під керівництвом М. створ. низку декаметр. інструментів, найбільший з яких УТР-2 вже чверть століття залишається найбільш ефектив. на декаметр. хвилях інструментом в світі. Протягом остан. часу був одним з керівників програми створення в Україні мережі радіоінтерферометрів декаметр. діапазону з наддовгими базами (системи УРАН).

Основні праці

Антенна бегущей волны с регулируемыми направлениями нулевого приема // Тр. отделов радиофизики Физ.-тех. ин-та АН УССР. К., 1954. Т. 2 (спів-авт.); Экспериментальные исследования фазовых флуктуаций сантиметровых волн над морской поверхностью // Изв. вузов. Радиофизика. 1959. Т. 2, № 6 (спів-авт.); Флуктуации электромагнитных волн в тропосфере при наличии поверхности раздела // УФН. 1961. Т. 73, № 1 (спів-авт.); Радиоастрономические исследования в институте радиофизики и электроники АН УССР // Вісн. АН УРСР. 1972. № 9 (спів-авт.); Радиотелескоп УТР-2 и задачи декаметровой радиоастрономии // УФН. 1973. Т. 109, № 4 (спів-авт.); Радиоинтерферометричні дослідження космічних джерел у декаметровому діапазоні радіохвиль // Вісн. АН УРСР. 1984. № 11; Радиоастрономические исследования на Украине в диапазоне декаметровых волн // РиР. 1996. Т. 1, № 1 (спів-авт.); The structure of the radio galaxy 3C 111 at decameter wavelengths // Astronomy Reports. 1999. Vol. 43, issue 7 (спів-авт.); Радиоинтерферометрические наблюдения квазара 3C 216 на декаметровых волнах // КФНТ. 2001. Т. 17. № 3 (спів-авт.); Протяженный Компонент в Квазаре 3C380 // АЖ. 2006. Т. 83, № 9 (спів-авт.); Определение магнитных полей и угловых размеров источников космического радиоизлучения, в которых наблюдается синхротронная реабсорбция // Там само. 2008. Т. 85, № 3.

А. Ю. Титаренко, А. П. Удовенко

Бібліографічний опис:

Мень Анатолій Володимирович / А. Ю. Титаренко, А. П. Удовенко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66549>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).